

DOBROVOLJNI SPORAZUM

O SPRJEČAVANJU I SMANJENJU NASTAJANJA OTPADA OD HRANE

„Zajedno protiv otpada od hrane“

Članak 1.

Sklapanje Dobrovoljnog sporazuma o sprječavanju i smanjenju nastajanja otpada od hrane „Zajedno protiv otpada od hrane“ (u daljnjem tekstu: Dobrovoljni sporazum) provodi se u okviru provedbe Plana sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane Republike Hrvatske za razdoblje od 2023. do 2028. godine kojeg je Odlukom donijela Vlada Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 156/22) (u daljnjem tekstu: Plan) te reformske mjere C1.5. R4 „Unaprjeđenje sustava doniranja hrane“ iz Nacionalnog plana za oporavak i otpornost 2021.-2026.

Članak 2.

U cilju provedbe Aktivnosti 1. iz Mjere 3. – Promicanje društvene odgovornosti prehrambenog Sektora iz Plana, Ministarstvo sklapa dobrovoljne sporazume za sprječavanje i smanjenje otpada od hrane sa različitim skupinama dionika, uključujući subjekte u poslovanju s hranom iz sektora primarne proizvodnje, proizvodnje i prerade hrane, trgovine, ugostiteljstva, znanstvene i akademske zajednice, jedinica lokalne i regionalne samouprave, neprofitnih organizacija i inicijativa te udruženja kojima potiče njihovu međusobnu suradnju i dijalog, razmjenu iskustva te definiranje zajedničkih ciljeva i aktivnosti, a sve u svrhu doprinosa ostvarenju smanjenja otpada od hrane u RH za 30% do 2028. godine.

Tekst dobrovoljnih sporazuma iz stavka 1. ovoga članka sa popisom njihovih potpisnika javno se objavljuje na Internet stranici Ministarstva.

Članak 3.

Za potrebe Dobrovoljnog sporazuma, otpad od hrane je hrana koja je postala otpad duž lanca opskrbe hranom, a definiran je Zakonom o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18, 42/20, 127/20 - Odluka Ustavnog suda RH, 52/21 i 152/22).

Članak 4.

Specifične ciljeve Dobrovoljnog sporazuma definira potpisnik, a postižu se primjenom aktivnosti iz skupina obveznih i dobrovoljnih aktivnosti iz Priloga I. Dobrovoljnog sporazuma.

Specifični ciljevi Dobrovoljnog sporazuma uključuju, ako je primjenjivo, smanjenje količina otpada od hrane u obimu koji definira potpisnik, a u skladu sa svojim mogućnostima i okolnostima.

Članak 5.

Potpisnici Dobrovoljnog sporazuma se ovisno o svom djelokrugu, obvezuju minimalno na postizanje:

- 1) smanjenja količina otpada od hrane u skladu sa svojim mogućnostima i okolnostima i
- 2) ostalih specifičnih ciljeva iz članka 4. stavka 1. Dobrovoljnog sporazuma iz skupine obveznih aktivnosti iz Priloga I. Dobrovoljnog sporazuma.

Pored obveza iz stavka 1. ovoga članka, potpisnici se mogu obvezati na postizanje jednog ili više ciljeva iz članka 4. stavka 1. Dobrovoljnog sporazuma iz skupine dobrovoljnih aktivnosti iz Priloga I. Dobrovoljnog sporazuma.

Ministarstvo:

- osigurava provedbu Plana
- preispituje zakonske odredbe u svezi s ciljevima Dobrovoljnog sporazuma
- definira zakonske i druge instrumente za poticanje i za smanjenje otpada od hrane
- radi na unapređenju sustava doniranja hrane u Republici Hrvatskoj i
- povezuje dionike u cijelom lancu opskrbe hranom i promiče međusektorsku suradnju.

Članak 6.

Potpisnici se obvezuju u roku od 6 mjeseci od dana potpisivanja Dobrovoljnog sporazuma dostaviti Ministarstvu provedbeni dokument u kojem su definirani specifični ciljevi, pokazatelji ostvarenja, način provedbe i rokovi za ostvarenje specifičnih ciljeva (u daljnjem tekstu: Provedbeni dokument).

Provedbeni dokument obuhvaća razdoblje trajanja Dobrovoljnog sporazuma, a prema potrebi, može se naknadno revidirati.

Provedbeni dokument verificira Ministarstvo u roku od 30 dana od dana njegova zaprimanja, čime Provedbeni dokument postaje sastavni dio Dobrovoljnog sporazuma.

Članak 7.

Potpisnici potvrđuju da će transparentno izvještavati o napretku, odnosno o postizanju specifičnih ciljeva iz članka 4. Dobrovoljnog sporazuma.

U slučaju da potpisnici ne ostvare pojedine pokazatelje iz Provedbenog dokumenta, u obimu, roku ili na način kako je planiran, u izvješću o napretku dostavljaju obrazloženje za neostvarenje te predlaže izmjenu i/ili dopunu Provedbenog dokumenta u tom dijelu.

Potpisnici podnose izvješće o napretku Ministarstvu. Prvo izvještajno razdoblje obuhvaća:

- a) prvu i drugu godinu primjene Dobrovoljnog sporazuma, odnosno period od datuma verifikacije Provedbenog dokumenta iz članka 6. Dobrovoljnog sporazuma, do 31. prosinca iduće godine, u slučaju kada je datum verifikacije Provedbenog dokumenta nakon 31. kolovoza tekuće godine
- b) prvu godinu primjene Dobrovoljnog sporazuma, odnosno period od datuma verifikacije Provedbenog dokumenta iz članka 6. Dobrovoljnog sporazuma, do 31. prosinca tekuće godine, u slučaju kada je datum verifikacije provedbenog dokumenta prije 31. kolovoza tekuće godine.

Ne dovodeći u pitanje prvo izvještajno razdoblje, Izvješće o napretku se podnosi jednom godišnje, do 28. veljače za prethodno razdoblje (jedna kalendarska godina).

Izvješće o napretku verificira Ministarstvo u roku od 30 dana od dana njegovog zaprimanja.

Članak 8.

Sklapanjem Dobrovoljnog sporazuma, potpisnik potvrđuje kako je suglasan da se podaci iz dostavljenog Izvješća o napretku iz članka 7. Dobrovoljnog sporazuma koriste za izradu Zajedničkog godišnjeg izvješća u kojem se navode skupni pokazatelji ostvarenja individualnih ciljeva svih dionika navedenih u članku 2. Dobrovoljnog sporazuma.

Zajedničko godišnje izvješće se objavljuje najkasnije do 30. travnja tekuće godine za prethodno razdoblje (jedna kalendarska godina). Prvo zajedničko godišnje izvješće izrađuje se u 2025. godini.

Izvješća o napretku i Zajedničko godišnje izvješće su javni dokumenti i objavljuju se minimalno na službenoj Internet stranici Ministarstva, Internet portalu „Hrana nije otpad“ te na Internet stranici potpisnika.

Članak 9.

U svrhu praćenja i ocjene napretka ostvarenja ciljeva iz članka 2. Dobrovoljnog sporazuma, Ministarstvo osniva Radnu skupinu za praćenje i ocjenu provedbe (u daljnjem tekstu: Radna skupina) te potpisnik sklapanjem Dobrovoljnog sporazuma potvrđuje da će sudjelovati u radu iste.

Radna skupina obavlja sljedeće poslove:

- prati provedbu i ocjenjuje napredak provedbe Dobrovoljnog sporazuma
  - sastavlja zajedničko godišnje izvješće
  - utvrđuje prilike za unapređenje zakonodavnog i drugih okvira povezanih sa ciljevima iz članka 2. Dobrovoljnog sporazuma
- te obavlja i druge poslove, za koje se ukaže potreba, a koji su povezani sa predmetom primjene i ciljevima Dobrovoljnog sporazuma.

Radnom skupinom predsjedava predstavnik Ministarstva, a čine ju dionici iz članka 2. Dobrovoljnog sporazuma.

Poslove tajništva Radne skupine obavlja Ministarstvo.

Radna skupina se sastaje minimalno jednom godišnje te prema potrebi, a sjednice se održavaju u prostorijama Ministarstva.

Sjednice Radne skupine saziva predsjednik ili tajništvo, u dogovoru sa predsjednikom, koji ujedno predlaže i dnevni red.

Radna skupina donosi Poslovnik kojim se definira način rada.

Odluke Radne skupine se donose konsenzusom.

U svrhu učinkovitijeg djelovanja, u okviru Radne skupine mogu se osnovati podskupine za pojedine skupine dionika, čiji se način rada utvrđuje Poslovníkom Radne skupine.

Članak 10.

Dobrovoljni sporazum se primjenjuje na razdoblje od 5 godina počevši od datuma njegovog potpisivanja.

Dobrovoljni sporazum može se produžiti nakon isteka razdoblja iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 11.

Potpisnik se može povući iz Dobrovoljnog sporazuma u bilo kojem trenutku slanjem pisane obavijesti tajništvu Radne skupine, koje o istom pisanim putem obavještava sve članove Radne skupine, a stupa na snagu odmah po primitku obavijesti.

U Zagrebu, dana 22. ožujka 2023.

Ovaj sporazum su potpisali sljedeći potpisnici:

Ministarstvo poljoprivrede

Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Biovega d.o.o.

Caritas Splitsko-makarske nadbiskupije

Centar za edukaciju i informiranje potrošača

Dukat d.d.

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Fortenova grupa d.d.

Grad Zagreb

Histris d.o.o.

Hrvatski Crveni križ, Društvo Crvenog križa Krapinsko - zagorske županije

Hrvatski Crveni križ, Gradsko društvo Crvenog križa Čakovec

Hrvatski Crveni križ, Gradsko društvo crvenog križa Vrbovec

Hrvatski Crveni križ, Gradsko društvo Crvenog križa Zabok

Humanitarna udruga Duga Vukovar

Ikea Hrvatska d.o.o.

Institut za poljoprivredu i turizam, Poreč

Istarska županija

Kaufland Hrvatska k.d.

Koka d.d.

Konzum plus d.o.o.

Nestlé Adriatic d.o.o.

Općina Medulin

Pik Vrbovec plus d.o.o.

Podravka d.d.

Prehrambeno-biotehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Reto centar Zagreb

Udruga gradova u Republici Hrvatskoj

Udruga Kolajna ljubavi

Udruga Milosrđe - Centar za beskućnike

Udruga za promicanje vrijednosti hrvatske gastronomske i enološke baštine "Gastronomadi"

Ustanova Dobri dom Grada Zagreba

Vindija d.d.

Zvijezda plus d.o.o.

PRILOG I.

1. SKUPINA SEKTORA PRIMARNE PROIZVODNJE

Obvezne aktivnosti:

1. doniranje hrane-sklapanje sporazuma o suradnji sa bankom hrane i/ili posrednicima u lancu doniranja hrane te uključivanje u e-doniranje
2. uspostava sustava mjerenja i praćenja količina otpada od hrane
3. objava dobrih praksi na Portalu Hrana nije otpad

Dobrovoljne aktivnosti:

1. optimiziranje berbe/žetve/klanje/ulova (odgovarajuće i optimalne tehnike berbe, odgovarajuće vrijeme berbe, izbjegavanje nepotpune berbe/žetve)
2. optimiziranje skladištenja (odgovarajući skladišni i infrastrukturni uvjeti, osiguranje hladnog lanca)
3. optimiziranje proizvodnje/uzgoja (kontrolirana upotreba zaštitnih sredstava, izbjegavanje prevelike proizvodnje)
4. distribucija/transport (adekvatni transportni uvjeti i tehnike rukovanja proizvodima)
5. optimiziranje ponovne upotrebe neizbježno stvorenih viškova hrane (prevelika proizvodnja-prerada viškova u druge proizvode kao npr. zimnica, prerađevine)
6. optimiziranje ponovne upotrebe nusproizvoda proizvodnje i prerade hrane
7. upotreba inovativnih načina proizvodnje, skladištenja i pakiranja hrane
8. podizanje svijesti, informiranje i educiranje potrošača o problemu i mogućnostima kojima oni mogu pridonijeti sprječavanju nastajanja i smanjenja otpada od hrane (voće i povrće koje izgledom ne udovoljava zahtjevima tržišta zbog smanjene težine, neodgovarajućeg oblika, boje, veličine)
9. edukacije i osposobljavanje zaposlenika
10. korištenje hrane kao hrane za životinje, u slučaju da nije moguća redistribucija u svrhu prehrane ljudi

2. SKUPINA SEKTORA PROIZVODNJE I PRERADE HRANE

Obvezne aktivnosti:

1. doniranje hrane-sklapanje sporazuma o suradnji sa bankom hrane i/ili posrednicima u lancu doniranja hrane te uključivanje u e-doniranje
2. podizanje svijesti, informiranje i educiranje potrošača o problemu i mogućnostima kojima oni mogu pridonijeti sprječavanju nastajanja i smanjenja otpada od hrane
3. objava dobrih praksi na Portalu Hrana nije otpad

4. uspostava sustava mjerenja i praćenja količina otpada od hrane

Dobrovoljne aktivnosti:

1. optimiziranje ponovne upotrebe neizbježno stvorenih viškova hrane
2. optimiziranje ponovne upotrebe nusproizvoda proizvodnje i prerade hrane
3. upotreba inovativnih načina proizvodnje, skladištenja, konzerviranja te pakiranja
4. unapređenje internih procesa za rukovanje hranom (nabava, skladištenje, prerada, pakiranje, transport)
5. edukacije i osposobljavanje zaposlenika
6. iskorištavanje proizvoda koji nisu komercijalizirani iz raznih razloga
7. korištenje hrane kao hrane za životinje, u slučaju da nije moguća redistribucija u svrhu prehrane ljudi

3. SKUPINA SEKTORA TRGOVINE

Obvezne aktivnosti:

1. doniranje hrane-sklapanje sporazuma o suradnji sa bankom hrane i/ili posrednicima u lancu doniranja hrane te uključivanje u e-doniranje
2. podizanje svijesti, informiranje i educiranje potrošača o problemu i mogućnostima kojima oni mogu pridonijeti sprječavanju nastajanja i smanjenja otpada od hrane (rokovi trajanja, voće i povrće koje izgledom ne udovoljava zahtjevima)
3. objava dobrih praksi na Portalu Hrana nije otpad
4. uspostava sustava mjerenja i praćenja količina otpada od hrane

Dobrovoljne aktivnosti:

1. poticanje optimiziranja ponovne upotrebe neizbježno stvorenih viškova hrane
2. poticanje optimiziranja ponovne upotrebe nusproizvoda proizvodnje i prerade hrane
3. poticanje upotrebe inovativnih načina proizvodnje, skladištenja, konzerviranja te pakiranja
4. unapređenje internih procesa za rukovanje hranom (nabava, skladištenje, prerada, pakiranje, transport)
5. korištenje hrane kao hrane za životinje, u slučaju da nije moguća redistribucija u svrhu prehrane ljudi

4. SKUPINA SEKTORA UGOSTITELJSTVA I INSTITUCIONALNIH KUHINJA

Obvezne aktivnosti:

1. doniranje hrane - sklapanje sporazuma o suradnji sa bankom hrane i/ili posrednicima u lancu doniranja hrane te uključivanje u e-doniranje
2. podizanje svijesti, informiranje i educiranje potrošača (ponuda hrane za nošenje doma, prilagodba veličine porcija, gdje je to moguće, količine hrane kod buffet posluživanja)
3. objava dobrih praksi na Portalu Hrana nije otpad
4. uspostava sustava mjerenja i praćenja količina otpada od hrane

Dobrovoljne aktivnosti:

1. optimiziranje ponovne upotrebe neizbježno stvorenih viškova hrane
2. optimiziranje ponovne upotrebe nusproizvoda proizvodnje i prerade hrane
3. unapređenje internih procesa za rukovanje hranom
4. edukacije i osposobljavanje zaposlenika
5. korištenje hrane kao hrane za životinje, u slučaju da nije moguća redistribucija u svrhu prehrane ljudi

5. SKUPINA ZNANSTVENE I AKADEMSKE ZAJEDNICE

Obvezne aktivnosti:

1. razvoj istraživačkih projekata usmjerenih na sprječavanje otpada od hrane (inovacije i tehnologije prerade, skladištenja i transporta, razvoj ambalaže, istraživanje potrošačkih navika i stavova i dr.)
2. prijenos rezultata i istraživačkih radova u praksu kroz suradnju sa subjektima u poslovanju s hranom, državnim i javnim institucijama, udrugama civilnog društva i drugim zainteresiranim stranama.
3. uvrštavanje edukacije na temu sprječavanja otpada od hrane u svim fazama prehrambenog lanca u studijske programe, ako je primjenjivo
4. objava dobrih praksi na Portalu Hrana nije otpad

Dobrovoljne aktivnosti:

1. pronalaženje novih načina korištenja i valorizacije ostataka i viškova sirovina i nusproizvoda iz procesa proizvodnje hrane kao jeftinih sirovina za neke nove proizvode te prijenos u praksu
2. uspostava sustava mjerenja i praćenja količina otpada od hrane, ako je primjenjivo
3. edukacije i osposobljavanje zaposlenika

6. SKUPINA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Obvezne aktivnosti:

1. uključivanje sprječavanja otpada od hrane u planske i strateške dokumente JLP(R)S
2. poticanje unapređenja doniranja hrane kroz podršku posrednicima u lancu doniranja hrane i banke hrane
3. provođenje edukativnih kampanja za potrošače
4. razvoj projekata smanjivanja nastajanja otpada od hrane u ustanovama i tvrtkama pod vlastitom nadležnosti, po odabiru te izvještavanje o napretku
5. objava dobrih praksi na Portalu Hrana nije otpad

Dobrovoljne aktivnosti:

1. poticanje inovativnih projekata za sprječavanje otpada od hrane
2. poticanje kratkih lanaca opskrbe hranom
3. poticanje društvene odgovornosti i socijalno osjetljivog poslovanja prehrambenog sektora
4. uspostava sustava mjerenja i praćenja količina otpada od hrane
5. edukacije i osposobljavanje zaposlenika

7. SKUPINA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA I INICIJATIVA

Obvezne aktivnosti:

1. razvoj projekata usmjerenih na sprječavanje otpada od hrane
2. provođenje edukativnih kampanja za potrošače
3. razmjena iskustava i repliciranje rezultata projekata sa svim zainteresiranim stranama
4. objava dobrih praksi na Portalu Hrana nije otpad

Dobrovoljne aktivnosti:

1. pružanje savjetodavnih usluga za smanjenje otpada od hrane
2. poticanje unapređenja doniranja hrane
3. edukacije i osposobljavanje zaposlenika i suradnika

8. SKUPINA UDRUŽENJA I TVRTKI GRUPACIJA

Obvezne aktivnosti:

1. poticanje i motiviranje članova udruženja/grupacije na sprječavanje otpada od hrane

2. promoviranje i informiranje članova udruženja/grupacije o Dobrovoljnom sporazumu
3. prijenos znanja i informacija članovima udruženja/grupacije na temu sprječavanja otpada od hrane